

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

(найменування центрального органу виконавчої влади у сфері освіти і науки)

Національний університет «Запорізька політехніка»

(повне найменування закладу вищої освіти)

Кафедра «Дизайн»

(найменування кафедри, яка відповідає за дисципліну)

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Ректор (перший проректор)

_____ 2019 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ППН 03 Сучасні тенденції пам'ятко-охоронної діяльності

(код і назва навчальної дисципліни)

спеціальність _____ 191 «Архітектура та містобудування» _____
(код і найменування спеціальності)

освітня програма (спеціалізація) _____ Архітектура та містобудування _____
(назва освітньої програми (спеціалізації))

інститут, факультет _____ Фізико-технічний інститут, факультет будівництва, архітектури та _____
дизайну _____
(найменування інституту, факультету)

мова навчання _____ державна _____

2019 рік

Робоча програма ППН 03 «Сучасні тенденції пам'ятко-охоронної діяльності»

(назва навчальної дисципліни)

для студентів спеціальності «191 Архітектура та містобудування»

освітня програма (спеціалізація) Архітектура та містобудування

(назва освітньої програми (спеціалізації))

«20» 08, 2019 року - 13 с.

Розробники: проф. док. Арх., доц. Рибчинський О.В.

(вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри «Дизайн»

Протокол від «20» 08 2019 року № 1

Завідувачка кафедри «Дизайн»

(найменування кафедри)

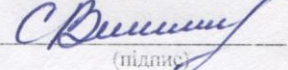
«20» 08 2019 року (І.С.Рижова)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Схвалено науково-методичною комісією факультету

будівництва, архітектури та дизайну

(найменування факультету)

Протокол від «05» 09 2019 року № 1

«05» 09 2019 року Голова (В.О.Савченко)
(підпис) (прізвище та ініціали)

_____ 2019 рік

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів 4 –	Галузь знань <u>19 «Архітектура та будівництво»</u> (шифр і найменування)	Нормативна	
Модулів – 1	Спеціальність (освітня програма, спеціалізація) <u>191 «Архітектура та містобудування»</u> (код і найменування)	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		1 м-й	1 м-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____ (назва)		Семестр	
Загальна кількість годин - 120		1 м	1 м
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента - 6	Освітній ступінь: магістр	Лекції	
		14 год.	4 год.
		Практичні, семінарські	
		30 год.	6 год.
		Лабораторні	
		- год.	- год.
		Самостійна робота	
		76 год.	110 год.
Індивідуальні завдання: год.			
Вид контролю: залік			

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 1.2

для заочної форми навчання – 1.11

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета полягає в освоєнні студентами методів та способів вирішення проблем пов'язаних з пам'ятко-охоронною діяльністю, а також підготовці студентів до самостійного вирішення питань пов'язаних з аналізом, експертизою унікальних архітектурних ансамблів, комплексів та їхніх мистецьких елементів. Курс покликаний сформувати студента-архітектора як фахівця, який зуміє органічно застосувати у практиці власний високий рівень знань і творчих навичків у виявленні, охороні та збереженні пам'яток архітектури. В основі курсу " Сучасні тенденції пам'ятко-охоронної діяльності " є ціль сформувати архітектора, який би майстерно володів методикою експертизи, фіксації, паспортизації та зміг би керувати великою групою фахівців за згаданим напрямком.

Завдання вивчення дисципліни:

- системно провести складний комплекс робіт, що включає в себе пам'ятко-охоронні процеси;
- навчитися вибирати найоптимальніші варіанти експертизи, фіксації, паспортизації, тощо, пам'ятки архітектури та їхніх елементів мистецького вистрою;
- навчитися вибирати і застосовувати необхідний інструментарій;
- фахово вибирати аргументи, обстеження та дослідження складових комплексів і ансамблів, а також елементів мистецького вистрою архітектури;
- сформувати уміння використовувати новітні технології в експертуванні пам'ятки архітектури, а також елементів їхнього мистецького вистрою.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен отримати

загальні компетентності:

ЗК02. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності;

ЗК10. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК11. Здатність працювати в команді в міжнародному контексті.

фахові компетентності: .

С(Ф)К07 Знання та науково-теоретичне розуміння особливостей розвитку історичних і сучасних стилів в мистецтві, архітектурі, містобудуванні та дизайні України та зарубіжних країн у національному та регіональному контексті

С(Ф)К12. Володіння засобами проектного моделювання виконання технічних зображень методами і прийомами художньої і комп'ютерної графіки для використання в науково-теоретичному дослідженні архітектурно-дизайнерському і ландшафтному проектуванні, а також в проектах реконструкції і реставрації пам'яток історичного, прогностичного та існуючого архітектурного, містобудівного і ландшафтного середовища

С(Ф)К22 Знання методів та способів вирішення проблем пов'язаних з пам'ятко-охоронною діяльністю, володіння методикою експертизи, фіксації, паспортизації, консервації, реставрування, музеєфікування, здійснення інноваційних та цілісних знань, умов і вимог щодо охорони пам'яток містобудування та архітектури.

очікувані програмні результати навчання

ПРН1. Реалізувати знання основних понять, термінів і значень, професійної мови спілкування в сфері архітектури та містобудування: теорії архітектури, реконструкції, реставрації архітектурних об'єктів, ландшафтної архітектури, інформаційних технологій в архітектурі.

ПРН8. Опанувати знання щодо систематизації результатів проектного аналізу, винайдення керівного ідеологічного напрямку, окреслення системи принципів проектування, формування принципової моделі, візуального образу об'єкта, обґрунтування обраного способу розв'язання завдання.

ПРН15. Формувати концепції і теоретичні засади в галузі природничих, гуманітарних і технічних наук при аналізі і прийнятті рішень в сфері архітектури і містобудування.

2. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Основи пам'ятко-охоронної діяльності

Тема 1. Історичні етапи формування проблематики охорони і збереження історико-культурних пам'яток

Тема 2. Правила обліку, охорони, реставрації та використання об'єктів національного культурного надбання.

Тема 3. Новітні дослідження та атрибуція, інвентаризація та паспортизація пам'ятки містобудування та архітектури.

Тема 4. Методологія та специфіка археологічних досліджень різних груп (стоянок, городищ, курганів тощо).

Змістовий модуль 2. Методологічні проблеми пам'ятко-охоронної діяльності

Тема 5. Періодизація пам'яток. Критерії відбору пам'яток: історична цінність, наукове значення, естетичні якості.

Тема 6. Діяльність міжнародних організацій в галузі охорони культурної спадщини.

Тема 7. Стратегія оцифрування та каталогізації пам'яток містобудування та архітектури.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		лк	пр	лаб	інд	с.р.		лк	пр	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Основи пам'ятко-охоронної діяльності												
Тема 1. Історичні етапи формування проблематики охорони і		2	4			6						15

збереження історико-культурних пам'яток												
Тема 2. Правила обліку, охорони, реставрації та використання об'єктів національного культурного надбання.		2	4			10		2	2			15
Тема 3. Новітні дослідження та атрибуція, інвентаризація та паспортизація пам'ятки містобудування та архітектури.		2	4			10			2			15
Тема 4. Методологія та специфіка археологічних досліджень різних груп (стоянок, городищ, курганів тощо).		2	4			10						15
Разом за змістовим модулем 1	60	8	16			36		2	4			60
Змістовий модуль 2. Методологічні проблеми пам'ятко-охоронної діяльності												
Тема 5. Періодизація пам'яток. Критерії відбору пам'яток: історична цінність,		2	4			14						15

наукове значення, естетичні якості.											
Тема 6. Діяльність міжнародних організацій в галузі охорони культурної спадщини.		2	4			10					15
Тема 7. Стратегія оцифрування та каталогізації пам'яток містобудування та архітектури.		2	6			16		2	2		20
Разом за змістовим модулем 2	60	6	14			40		2	2		50
Усього годин	120	14	30			76		4	6		110

4. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Облікова документація, в тому числі облікові картки та паспорти, складені на пам'ятки культурної спадщини	4
2	Облікова документація на щойно виявлені об'єкти	4
3	Моніторинг стану збереження об'єктів культурної спадщини	4
4	Фотофіксація та історична довідка об'єктів культурної спадщини	4
5	Види та методика обмірів об'єктів культурної спадщини	4
6	Визначення меж території пам'ятки та встановлення режиму використання пам'ятки	4
7	Історико-культурний заповідник та історико-культурна заповідна територія. Опрацювання облікової картки	6
	Разом	30

5. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
-------	------------	-----------------

1	Складові пам'ятко-охоронної діяльності	6
2	Правила використання об'єктів культурної спадщини	10
3	Основи інвентаризації пам'яток	10
4	Основи археологічних досліджень	10
5	Наукове значення пам'яток	14
6	Принципи діяльності міжнародних пам'ятко-охоронних організацій	10
7	Принципи оцифрування пам'яток культурної спадщини	16
	Разом	76

6. Методи навчання

Проблемне викладання лекційного матеріалу – для розвитку активної участі студентів у вирішенні поставлених завдань із визначеними умовами.

Практичні заняття – для закріплення знань, отриманих на лекціях.

Лекції – як розповідь із описовим розкриттям основних складових дисципліни.

Самостійна робота – як активний метод поглибленого вивчення дисципліни.

Консультації – як один із ефективних методів індивідуального навчання, мета якого – роз'яснення найбільш складних, незрозумілих для студентів питань.

Пояснення (роз'яснення) – для розкриття сутності певного закономірностей, процесів, явищ.

Ілюстрація – для розкриття інвентаризації пам'яток із використанням їхнього символічного зображення (плани, розрізи, фасади, етапи формування).

Дедуктивний метод – викладання навчального матеріалу із дисципліни сучасні тенденції пам'ятко-охоронної діяльності від загального до одиничного.

Індуктивний метод – викладання навчального матеріалу із дисципліни сучасні тенденції пам'ятко-охоронної діяльності від детального до узагальненого виду.

7. Очікувані результати навчання з дисципліни

Студент повинен знати основи сучасних тенденцій пам'ятко-охоронної діяльності, які тривають в Україні та світі, які форми та види пам'яток найбільш доцільно охороняти та використовувати як соціально-культурні інститути.

8. Методи контролю

При контролі ритмічності навчання студентів використовуються: - поточний контроль при експрес-опитуванні в ході лекцій; - контроль за дотриманням графіка виконання семестрової роботи; - контроль виконання завдань до практичних занять; - рубіжні контролю знань; - контроль при здачі семестрової науково-дослідної роботи.

9. Розподіл балів які отримують студенти

При заліку

Поточне тестування та самостійна робота								Сума
Змістовий модуль №1				Змістовий модуль № 2				
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7		100
15	15	10	10	15	15	20		

T1, T2 ... T9 – теми змістових модулів.

Семестрова робота

Пояснювальна записка	Ілюстративна частина	Захист роботи	Сума
до <u> 25 </u>	до <u> 25 </u>	до <u> 50 </u>	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
85-89	B	добре	
75-84	C		
70-74	D	задовільно	
60-69	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

14. Методичне забезпечення

- Електронний ресурс <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4616-17>
- Електронний ресурс <http://dspace.nbu.gov.ua/bitstream/handle/123456789/68073/01-Vecherskyi.pdf?sequence=1>

15. Рекомендована література

Базова

- Dvořák M. (1918) Katechismus der Denkmalpflege. S.9.
- Latour S. (1975) Problematyka konserwatorska zespołu staromiejskiego w Trebiałowie. 180-198 с.
- Витрувий П.М. (1936) Об архитєктуре: Десять книг. 343с.
- Палладио А. (1989) Четыре книги об архитєктуре. 350с.

5. Пруцын О. (1996) Реставрация и реконструкция архитектурного наследия. Теоретические и методические основы реставраций исторического и архитектурного наследия. 91с.
6. Інструкція до складання історико-архітектурних опорних планів населених місць України.- К., 1992.
7. Методические рекомендации по исследованию историко-архитектурного наследия в городах Украинской ССР.- К., 1982.
8. Правові акти з охорони культурної спадщини : додаток до щорічника «Архітектурна спадщина України».- К., 1995.
9. Прибега Л.В. (1995) Збережімо історичні села // Пам'ятки України : історія та культура. 72 с.
10. Горбаненко С.А. (2012) Сільське господарство жителів Битицького городища. 114 с.
11. Пустовалов С. Ж. Соціальний лад катакомбного суспільства. – Київ, Шлях. 2005. – 412 с.
12. Памятники градостроительства и архитектуры Украинской ССР: каталог-справочник. – В 4-х Т. – К., 1983–1986.
13. Пашкин Е.М. Диагностика деформации памятников архитектуры / Пашкин Е.М., Безсонов Г. Б. – М., 1984, –314 с.
14. Памятниковедение: теория, методология, практика. – М., 1986.
15. Прибега Л. В. Кам'яне зодчество України: охорона та реставрація / Прибега Л. В. – К., 1993, – 280 с.
16. Прибега Л. В. Народное зодчество Украины: охрана и реставрация / Прибега Л. В. – К., 1987, – 370 с.
17. Проблеми регенерації історичної забудови заповідних територій населених пунктів України: Зб. ст. – Кам'янець-Подільський, 1994.

Допоміжна

1. Актуальні питання виявлення і дослідження пам'яток історії та культури (на матеріалах Зводу пам'яток історії та культури України): в 2-х ч. – К., 1999, – 98 с.
2. Акуленко В. І. Охорона пам'яток культури в Україні. 1917-1990/ Акуленко В. І. – К., 1991, – 271 с.
3. Архітектурна спадщина України: щорічник. – Вип.1-3. – 1995–1998.
4. Асєєв Ю. С. Стилї в архітектурі України / Асєєв Ю. С. – К., 1989, – 96с.
5. Беккер А. Ю. Современная городская среда и архитектурное наследие / Беккер А. Ю., Щенков А. С. – М.: Акад. Арх-ры СССР, 1940. – 200 с.
6. Бесценные сокровища народа: Пособие для народных университетов пропаганды памятников истории и культуры. – К., 1984.
7. Боридак А. Ответственность за умышленное уничтожение, разрушение или порчу памятников культуры / Боридак А. // Социалистическая законность. – 1979. – № 10. – 31–32с.
8. Вопросы охраны, реставрации и пропаганды памятников истории и культуры: Сб. ст. – М., 1980.

9. Грабарь И. Реставрация : Энциклопед.словарь рус.библиогр. / Грабарь И. ин-та Гранат. Ч.1. – М., 1932. 7-е изд. – Т. 36.
10. Заворыкин Н. П. Методика укрепления (кирпичных) кладок памятников архитектуры путем нагнетания растворов в трещины кладки / Заворыкин
11. Вечерський В. В. Реконструкція історичних міст України на сучасному етапі / Вечерський В. В. – К., 1988, –326 с.
12. Галенская Л. Н. Музы и право: Правовые вопросы международного сотрудничества в области культуры / Галенская Л. Н. – Л., 1987. – 82 с.
13. Геврик Т. Втрачені архітектурні пам'ятки Києва / Геврик Т. – Нью-Йорк-Київ, 1991, –207 с.
14. Гиренок Ф. И. Экология, цивилизация, ноосфера / Гиренок Ф. И. – М., 1987, – 97с.
15. Закон України «Про охорону культурної спадщини» (2000 р.) – К, 2000.
16. Заремба С. З. Українське пам'яткознавство: історія, теорія, сучасність / Заремба С. З – К., 1995, –290с.
17. Игнаткин И. А. Охрана памятников истории и культуры / Игнаткин И. А. – К., 1990, –119 с.
18. Акуленко В. И. Реституция культурных ценностей в правовом поле Пакта Рериха / В. И. Акуленко / Рериховское наследие: труды междунар. науч.-практ. конф. т. 1: [Музей-институт семьи Рерихов в культурно-историческом пространстве Санкт-Петербурга] / Санкт-Петербургский гос. ун-т; Рериховский центр. – С.-Пб.: Изд-во Санкт-Петербургского ун-та, 2002. – С. 12–14.
19. Акуленко В. І. Охорона пам'яток культури в Україні (1917–1990): монографія / В. І Акуленко. – К.: Вища школа, 1991. – 274 с.
20. Акуленко В. І. Охорона скарбів як пам'яток історії та культури у внутрішньому і міжнародному праві [текст] / В. Акуленко // Пам'ятки України: історія та культура. – 2003. – № 4. – С. 61– 62.
21. Акуленко В. Міжнародне право охорони культурних цінностей / В. Акуленко // Повернення культурного надбання України: проблеми, завдання, перспективи. – К., 1999. – Вип. 11. – С. 8 –11.
22. Вечерський В. В. Пам'ятки архітектури й містобудування Лівобережної України: виявлення, дослідження, фіксація / В. В. Вечерський. – К.: Вид. дім А.С.С., 2005. – 584 с.
23. Вечерський В. Державна політика в сфері охорони історико-культурної спадщини / В. Вечерський // Хроніка – 2000. – К., 1998. – Вип. 27–28. –С. 590–603.
24. Всемирное наследие в руках молодых. Знать, ценить и действовать: метод. пособ. для учителей / Под ред. Л. С. Лазгиева, Т. А. Мурована // Московское Бюро ЮНЕСКО. – М.: Права человека, 2000. – 230 с.
25. Гриценко О. Українська культура і європейська інтеграція: зб. аналіт. матеріалів до Всеукр. наук.-практ. конф. «Художньо-освітній простір України в контексті новітньої історії» / О. Гриценко, Н. Гончаренко, Є. Мягка; УЦКД; Мін-во культури і туризму України. – К., 2007. – 99 с.

26. Дамирли М. А. Право Совета Европы: схемы, таблицы, определения и комментарии: учеб. пособие / М. А. Дамирли, Т. А. Анцупова. – Одесса: Феникс, 2007. – 284 с.
27. Доклад о политике по сохранению культурного наследия в Европе / НПЦ по охране памятников Свердлов. обл / / Сборник правовых актов Совета Европы о сохранении культурного наследия. – Екатеринбург: Банк культурной информации, 2001. – С. 476 – 519.
28. Войнаровський А. В. Спеціальні історичні дисципліни» Вінниця – 2012
29. Исторические дисциплины: крат. библиогр. справ.-указ. / Ред. М. Ф. Дмитриенко, И. Н. Войцеховская. – К., 1990.
30. Леонтьева Г. А. Вспомогательные исторические дисциплины / под. ред. Г. А. Леонтьевой, П. А. Шорин, В. Б. Кобрин. – М., 2003.
31. Маркітан Л. Я. Спеціальні історичні дисципліни: Звед., бібліогр. довідник-показник / Л. Маркітан – К., 1997. – Ч. 2: Нумізматика. Сфрагістика.
32. Савчин М. С. Допоміжні історичні дисципліни / М. Савчин. – Дрогобич, 1995.
33. Самойленко О. Г. Спеціальні історичні дисципліни / О. Самойленко. – Ніжин, 2004.
34. Спеціальні історичні дисципліни. Довідник: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / Редкол.: В. А. Смолій (гол. ред.); І. Н. Войцехівська (кер. авт. кол.), В. В. Томазов, М. Ф. Дмитрієнко та ін. – К.: Либідь, 2008.
35. Специальные исторические дисциплины: учеб. пособие / С. В. Белецкий, И. В. Воронцова, З. В. Дмитриева и др.; Сост. М. М. Кром. – СПб., 2003.
36. Специальные исторические дисциплины: учеб. пособие / В. А. Замлинский, М. Ф. Дмитриенко, Т. А. Балабушевич и др.; под ред. В. А. Замлинского, М. Ф. Дмитриенко. – К., 1992.
37. Максим Яременко, Спеціальні історичні дисципліни: Навч. посібник. Аграр Медіа Груп, 2010.

16. Інформаційні ресурси

1. Сайт <https://www.myslenedrevo.com.ua/>
2. Національна бібліотека України імені В.В. Вернадського <http://www.nbuv.gov.ua/>
3. Державна науково-педагогічна бібліотека України ім. В.О. Сухомлинського www.dnpb.gov.ua/
4. Бібліотека українських підручників <http://pidruchniki.ws/>